

37/1957. (VI. 23.) Korm. számú rendelet a kenyérgabona és szemestakarmány forgalmának szabályozásáról.

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány a kenyérgabona és szemestakarmány forgalmának szabályozásával kapcsolatban az alábbiakat rendeli:

1. §. Kenyérgabonát és szemestakarmányt továbbeladás céljára kizárólag csak a Terményforgalmi Vállalat (vagy bizományosa) vásárolhat.

2. §. Jelen rendelet kihirdetése napján lép hatályba, végrehajtásáról az élelmezésügyi miniszter — a belkereskedelmi miniszterrel egyetértésben — gondoskodik.¹⁸⁾

38/1957. (VI. 23.) Korm. számú rendelet az újításokról és találmányokról.

I. RÉSZ.

Újítások.

Az újítás fogalma.

1. §. Újítás minden (műszaki, szervezési, ügyviteli stb. jellegű) javaslat, amelynek megvalósítása — a minőség javítása vagy legalább megtartása mellett — a népgazdaság részére gazdasági vagy egyéb hasznos eredménnyel jár. Újítás lehet olyan javaslat is, amely a szakirodalomban (könyv, folyóirat, megszünt szabadalom leírása stb.) megjelent közleményen alapszik.

Az újítás szerzője.

2. §. (1) Az újítás szerzőjének (társszerzőinek) — az ellenkező bizonyításig — azt (azokat) kell tekinteni, akinek (akiknek) javaslata a megvalósító szervhez elsőként érkezett be.

(2) Társszerzőségének elismerését kérheti az is, aki valamely feladat megoldásában a javaslat benyújtójával (benyújtóival) együtt ugyanabban az időben, vagy azokat követően — akár azoktól függetlenül is — részt vett.

(3) A szerzőségi (társszerzőségi) vitákat a javaslatot elfogadó vállalat (állami szerv) vezetője dönti el. Az az érdekelt, aki a döntést sérelmesnek tartja, igényét a többi érdekelttel szemben polgári peres úton érvényesítheti. Ha a vezető a társszerzőség iránti igényt elismeri, illetőleg a bíróság a társszerzőség elismerése iránt indított keresetnek helyt ad, határozatában a társszerzőség arányát is megállapítja.

(4) A szerzői (társszerzői) igénynek az előző bekezdések szerint történt elismerése esetében a jogosultat úgy kell tekinteni, mintha a javaslatot ő nyújtotta volna be, illetőleg annak benyújtásában ő is részt vett volna. Ezt a szabályt kell alkalmazni a már megkötött szerződés esetében is.

(5) Ha a javaslatot benyújtó személy a határozat meghozatala előtt az újítási díjat vagy ennek egy részét már felvette, azt a határozattal jogosított részére átadni csak akkor köteles, ha a díj felvételének időpontjában tudott vagy tudnia kellett arról, hogy a szerzősége (társszerzősége) más igényt támaszthat. Az újítási díj, illetőleg annak részlete újbóli folyósítására a megvalósító szervet kötelezni nem lehet.

(6) Az újítás szerzőségét átruházni tilos. Az újítási díj iránti igény azonban a polgári jog általános szabályai szerint átruházható és örökölhető.

Újítási javaslatok bejelentése és kezelése.

3. §. (1) Az újítási javaslatot annál a szervnél (az újítási előadónál) kell benyújtani, amely annak megvalósítására az újítás tárgyánál fogva hivatott. Ha a javas-

latot nem annál a szervnél nyújtották be, amelynek működési körébe a megvalósítás tartozik, az újítási előadó 8 napon belül köteles a javaslatot a megvalósításra illetékes szervhez továbbítani és erről az újítót értesíteni.

(2) A javaslatnak tartalmaznia kell a megoldás eszközét és módját. A bejelentésben a lehetőség szerint meg kell jelölni a várható népgazdasági eredményt és az esetleg szükséges ráfordítások nagyságát.

(3) Az újítási előadó a javaslattevő nevét, a javaslat tárgyát és a benyújtás időpontját az újítási naplóba (4. §) a beérkezés napján bejegyzi. Erről a javaslattevőnek elismervényt ad, amelynek tartalmaznia kell a bejelentő nevét, a bejegyzés sorszámát, a bejelentés napját és a javaslat tárgyát. A szóbeli bejelentésről az újítási előadó jegyzőkönyvet vesz fel és annak másolatát a javaslattevőnek azonnal átadja.

(4) Ha többen közösen jelentik be a javaslatot, valamennyi javaslattevő nevét be kell vezetni az újítási naplóba és részükre külön-külön elismervényt kell adni, amelyen fel kell tüntetni a társszerzők nevét is.

(5) Az előző bekezdésekben foglalt rendelkezések nem érintik az újítónak azt a jogát, hogy az Országos Találmányi Hivatalnál szabadalom megadását kérhesse.

Újítási napló.

4. §. (1) Minden vállalatnál (állami szervnél) újítási naplót kell vezetni, amelyet a vezető hitelesít. Az újítási napló egységes mintáját az Országos Találmányi Hivatal állapítja meg.

(2) Az újítási naplóba való bevezetés nem biztosítja az elsőbbséget a szabadalmi bejelentéssel járó jogok megszerzésére. E jogok megszerzéséhez az Országos Találmányi Hivatalhoz tett szabadalmi bejelentés szükséges.

Az újítási javaslat tárgyának kifüggesztése.

5. §. Az újítási előadó a nála bejelentett javaslat tárgyról a javaslattevő nevének és a bejelentés időpontjának feltüntetésével közleményt készít és azt a vállalat (állami szerv) hirdetőtábláján, vagy erre alkalmas más helyen, a javaslat benyújtásától számított két napon belül kifüggeszti. Ennek megtörténtét az újítási napló megfelelő rovatába be kell jegyezni. A kifüggesztett közlemény nem tartalmazhat utalást az újító által javasolt megoldásra. A kifüggesztés időtartama 8 nap.

Az újítási javaslat elbírálása.

6. §. (1) A javaslat elbírálására hivatott vállalat (állami szerv) vezetője a kifüggesztési határidő utolsó napjától számított 30 napon belül köteles a javaslat felől érdemben határozni. Ha a vezető az érdemi határozathozatal előtt szakvélemény beszerzését tartja szükségesnek, arra vonatkozóan a kifüggesztés időtartama alatt legfeljebb 30 napos határidő kitűzésével köteles intézkedni. A szakvélemény beérkezése után 15 napon belül a javaslat felől érdemben határozni kell.

(2) A vezető határozatában a javaslatot
a) kísérletre (próbára) alkalmasnak, vagy
b) megvalósításra alkalmasnak minősíti, vagy
c) elutasítja.

(3) A vezető határozatáról a javaslattevőt írásban értesíti. Az elutasító határozatot indokolni kell. Elutasítás esetében a javaslattevő a helyi szakszervezethez fordulhat. Ha a szakszervezet a határozat felülvizsgálását látja szükségesnek, a vezető elutasító határozatát 8 napon belül felülvizsgálni tartozik. Ha az elutasító határozatot nem a vezető hozta, a felülvizsgálatot a vezetőnek kell elvégeznie [(5) bekezdés].

(4) Az újítások gyors elbírálásáért, tervszerű bevezetéséért, illetőleg a bevezetés előfeltételeinek biztosításáért, továbbá az újítási díjak határidőn belül történő

¹⁸⁾ Lásd a 7/1957. (IX. 11.) Elm. M. számú rendeletet.

folyósításért a megvalósító szerv vezetője, ezenfelül — ügykörén belül — minden dolgozó felelős. Az ezzel kapcsolatos feladatok elvégzése a gazdasági munka szerves része.

(5) A megvalósító szerv vezetője az újítási ügyek intézését főmérnök (műszaki vezető) hatáskörébe utalhatja. Ez azonban a vezetőt nem mentesíti az ellenőrzéssel járó felelősség alól.

(6) Az újító kérésére — lehetőség szerint — módot kell adni arra, hogy — munkaidőn kívül — az üzemi berendezés felhasználásával újítási javaslata megalapozására kísérleteket folytathasson. Ilyen munkáért az újító munkabérré igényt nem tarthat.

(7) Az újítási javaslat tartalmát mindaddig nem szabad nyilvánosságra hozni, amíg az előző bekezdések szerinti határozatot a vezető meg nem hozta. Ha pedig a javaslatot találmányként az Országos Találmányi Hivatalhoz is bejelentették, azt nyilvánosságra hozni mindaddig nem szabad, amíg azt az Országos Találmányi Hivatal közzé nem tette, vagy a nyilvánosságra hozatalra engedélyt nem adott.

(8) Az újítót ügyének állásáról megfelelően tájékoztatni kell.

Osszeférhetetlenség.

7. §. (1) Saját és hozzátartozó (rokon) újítási javaslatának ügyintézésében hivatalos tevékenységet senki sem fejt ki. Hozzátartozó alatt az 1954. évi VI. törvénnyel módosított 1952. évi III. törvény (polgári perrendtartás) 13. §-ának (2) bekezdésében felsorolt személyeket kell érteni.

(2) Az igazgatónak, helyettesének, a főmérnöknek, a főkönyvelőnek a vállalat munkaterületére vonatkozó újítási javaslatát döntés és további eljárás céljából a közvetlen felettes szervhez kell felterjeszteni.

Szerződéskötés az újítóval.

8. §. (1) Ha a vállalat (állami szerv) vezetője a javaslatot kísérletre, illetőleg megvalósításra alkalmasnak minősíti, az újítóval kísérletre, illetőleg megvalósításra vonatkozó szerződést köt. Ha az újítás szerzője több személy (brigád vagy egyéb munkaközösség), a vállalat (állami szerv) vezetője a szerződést valamennyi újítóval köteles megkötöni. Ilyen esetben a díj az újítókat a szerződésben megjelölt arány szerint illeti meg. A szerződéskötés előtt a lehetőséghez képest tisztázni kell a várható népgazdasági eredmény és az esetleg szükséges ráfordítások nagyságát, továbbá a megvalósítás szempontjából fontos egyéb körülményeket (pl. a minőség kérdését, az egyéb vállalatok termelésére gyakorolt kihatásokat).

(2) A kísérletre vonatkozó szerződésnek a szükséghez képest tartalmaznia kell:

a) annak a legkisebb műszaki, illetőleg gazdasági eredménynek megjelölését, amelynek elérését a kísérletnek igazolni kell,

b) azt, hogy a vállalat (állami szerv) a kísérletek, illetőleg a rajzok elkészítése során az újító közreműködésére igényt tart-e,

c) az újító közreműködése esetén azt, hogy az újító milyen munkák elvégzése fejében, milyen ellenértéket kap, továbbá, hogy az ellenérték mikor, milyen részletekben kerül folyósításra,

d) azt a kikötést, hogy az újító — amennyiben a rajzok elkészítésében, illetőleg a kísérlet lefolytatásában nem működik közre — jogosult a rajzokat, kísérleti eredményeket megtekinteni,

e) a kísérleti költségkeret nagyságát, a kísérlet megkezdésének és befejezésének előrelátható időpontját,

f) a kísérletért a vállalat (állami szerv) részéről felelős személy megjelölését,

g) azt, hogy kell-e kísérleti naplót vezetni és azt ki vezesse.

h) a kísérlet szempontjából lényeges egyéb adatokat.

(3) A kísérlet eredménytelensége esetén a vezető az újítási javaslatot elutasítja. Ha a kísérlet eredményeként további kísérletek mutatkoznak szükségesnek, a további kísérletek tekintetében az újító és a vállalat (állami szerv) vezetője a (2) bekezdés rendelkezéseinek megfelelő újabb kísérleti szerződést kötnek.

(4) Ha a kísérletek eredménye szerint a javaslat megvalósításra alkalmas, illetőleg, ha a javaslat kísérlet nélkül is alkalmas a megvalósításra, az újító és a megvalósító szerv vezetője megkötöti a megvalósításra vonatkozó szerződést. Ennek a szükséghez képest az alábbiakat kell tartalmaznia:

a) annak megjelölését, hogy az újítás előreláthatólag mikor és milyen terjedelemben kerül bevezetésre, és hogy azt mikor kell megvalósítottként tekinteni,

b) annak megjelölését, hogy az előző pont szerinti megvalósítás milyen műszaki, illetőleg gazdasági eredményt fog adni, valamint az eredmény mérésének módszerét,

c) az újító részére járó díj százalékos kulcsát, illetőleg a díjat, továbbá, hogy azt milyen részletekben kell folyósítani (9—12. §),

d) arra vonatkozó megállapodást, hogy a megvalósításban az újító résztvesz-e és ha igen, ezért mikor és milyen összegű ellenszolgáltatás illeti őt meg,

e) a megvalósítás szempontjából lényeges egyéb adatokat.

(5) Nagyobb jelentőségű vagy több vállalatot (állami szervet) érintő újítás esetében a kísérletre, illetőleg a megvalósításra vonatkozó szerződést az illetékes miniszter — a jelen rendeletben foglalt korlátozásokra tekintet nélkül — is megkötöheti az újítóval.

(6) Nem lehet szerződést kötni az olyan újítási javaslat kísérletére vagy megvalósítására s ennek folytán nem lehet díjazásban részesíteni azt az újítási javaslatot:

a) amely valamely megoldandó kérdésnek pusztán felvetését, illetőleg valamely feladatnak pusztán kitűzését tartalmazza,

b) amelynek előterjesztése a javaslattevőnek munkaköréből folyó kötelessége,

c) amely minőségromlással jár, kivéve, ha a miniszter a megvalósításra engedélyt ad.

(7) Az iparágban már alkalmazott, a javaslattevő munkaterületével összefüggő megoldás javasolása munkaköri kötelessége a vállalati igazgatónak, a főmérnöknek, a főkönyvelőnek, az illetékes miniszter által megjelölt hasonló munkakörben alkalmazott dolgozónak, továbbá az irányítószerv szakelődőjének és a nála magasabb beosztásban alkalmazott dolgozónak.

(8) Kutatói munkakörben alkalmazott dolgozónak munkaköri kötelessége az alkalmazó szerv tématervében szereplő, illetőleg a reá bízott feladatokkal összefüggő javaslatok megtétele.

(9) Tervezői munkakörben foglalkoztatott dolgozó javaslatát újításként akkor lehet elfogadni, ha az a dolgozó részére megadott műszaki feltételektől eltérően, általában még nem ismert, nem találmányi jellegű, műszakilag, illetőleg gazdaságilag előnyösebb megoldást ad. A javaslat elfogadása tárgyában a beruházó, illetőleg kivitelező elfogadó nyilatkozata alapján a tervezői munkakörben foglalkoztatott dolgozót alkalmazó vállalat (állami szerv) vezetője dönt. Az újítót a megvalósításra illetékes szervvel kötött szerződés alapján a jelen rendeletben foglalt rendelkezéseknek megfelelően kell díjazni.

Az újító díjazása.

9. §. (1) Az újítót annak az évnek népgazdasági eredménye alapján kell díjazni, amely az újítás megvalósításától számított 2 év közül a kedvezőbb népgazdasági

eredményt adja. A második év végén készített számítás alapján az újítónak esetleg járó díjkülönbözetet egy hónapon belül folyósítani kell.

(2) A díjazás tekintetében a jelen rendelet rendelkezései és ezek keretein belül a megvalósító szerv vezetője és az újító által kötött szerződésben foglaltak irányadók.

(3) Ha az újítást az első megvalósítástól számított egy éven belül akár az újító, akár más személy javaslata alapján másutt is benyújtják, az újítót megvalósítás esetén az (1) és (2) bekezdésben foglalt rendelkezések szerint kell díjazni. Az átvételt javasoló személy részére tapasztalatcsere díj címén az újítót megillető díj 20%-ának megfelelő összeget kell kifizetni, feltéve, hogy az átvétel javaslata nem tartozik az illető munkaköréből folyó kötelességei közé. Az esetleg kifizetésre kerülő közreműködői díj (17. §) összegéből a tapasztalatcsere díj címén kifizetett összeget le kell vonni és közreműködői díj címén az így csökkentett összeget lehet kifizetni. A szerződést ilyen esetben is az újítóval kell megkötni.

(4) Ha az újítást az első megvalósítástól számított egy év eltelte után az újító javaslatára más vállalatnál (állami szervnél) is megvalósítják, az újítót az (1) és (2) bekezdés szerint kell díjazni.

(5) Ha az újítást az első megvalósítástól számított egy év eltelte után nem az újító javaslatára valósítják meg más vállalatnál (állami szervnél), az átvételt javasoló személynek tapasztalatcsere díjat kell fizetni, feltéve, hogy az átvétel javaslata nem tartozik az illető munkaköréből folyó kötelességei közé. Az eredeti újítót az újítási díj 20%-a illeti meg. Ilyen esetben a szerződést az átvételt javasoló személlyel kell megkötni, az eredeti újítót pedig erről értesíteni kell.

(6) A (3) bekezdésben említett egy éves határidőt a mezőgazdaság területén a földművelésügyi miniszter két évre felemlheti. Ebben az esetben a (4) és (5) bekezdésben említett egy éves határidő helyett két éves határidőt kell figyelembe venni.

(7) Az újítói jogok elismerésére irányuló igényt a megvalósítástól számított 1 éven belül lehet érvényesíteni.

A pénzben kifejezhető népgazdasági eredmény megállapításának irányelvei.

10. §. (1) A pénzben kifejezhető népgazdasági eredmény megállapításának főbb irányelvei a következők:

a) a megvalósító szervnél jelentkező eredményen, illetőleg ráfordításon kívül figyelembe kell venni az újításnak más szervek (pl. továbbfeldolgozó vállalatok) termelésére (önköltségére, minőségére stb.) gyakorolt lényeges kihatásait is,

b) az újítás népgazdasági eredményeinek megállapításánál összehasonlítási alapként a tényleges állapotot, a tervet vagy a norma szerinti állapotot kell figyelembe venni,

c) a népgazdasági eredmény megállapításánál az eredményt javító kihatásokkal szemben az eredményt rontó kihatásokat (pl. beruházások leírásai hányadát) — akár magánál a megvalósító szervnél, akár máshol jelentkezők — ellentétként figyelembe kell venni.

(2) Az újítások és találmányok népgazdasági eredményének mérésére és elszámolására egyebekben a 14/1955. (VIII. 28.) P. M. sz. rendelet, illetőleg a pénzügyminiszter által az Országos Találmányi Hivatal elnökével egyetértésben kiadandó rendelet rendelkezései irányadók.

(3) Az újítónak a díjazás alapjául szolgáló gazdaságossági számításba való betekintés jogát csak honvédelmi érdekből, illetőleg államtitok fennforgása esetében lehet megtagadni.

Az újítási díj megállapítása.

11. §. (1) Az újítási díj összege és folyósításának határideje tekintetében a megvalósításra vonatkozó szerződésben az alábbi szabályok figyelembevételével kell rendelkezni:

a) ha az újítás megvalósítása által elérhető népgazdasági eredmény pénzben kifejezhető (10. §), az újítási díj a felek megállapodása szerint a népgazdasági eredmény 2—10%-áig terjedhet. Beruházási megtakarítást eredményező újítás esetében a díj a most említett százalékos kulcs alatt is megállapítható. A százalékos kulcs nagyságának megállapításánál általában a középértékből kell kiindulni. A kulcs végleges nagyságának megállapítása a javaslat műszaki színvonalának, a termelés szempontjából való jelentőségének, a népgazdasági eredmény nagyságának, a megoldott feladat bonyolultságának, az újító által előzetesen kifejtett tevékenység mértékének, a külkereskedelmi kihatásoknak, stb. tényezőknek együttes mérlegelése alapján történik;

b) többtermelést, vagy új cikk gyártását eredményező újítás díját a többletmennyiséggel, illetőleg a termelt mennyiséggel arányosan kell megállapítani. A díj a többletmennyiség, illetőleg a termelt mennyiség önköltségének legfeljebb 5%-a lehet, de a 200 000 Ft-ot csak a miniszter engedélye alapján haladhatja meg. Az illetékes miniszter megállapíthatja, hogy mit kell új cikkeknek tekinteni. A százalékos kulcs nagyságának meghatározásánál értelemszerűen alkalmazni kell az a) pontban foglaltakat,

c) minőségjavulást eredményező újítás díját függővé kell tenni a minőségi mutatóktól, valamint a javított minőség mellett legyártandó mennyiségtől. A díj összege a 200 000 forintot csak a miniszter engedélye alapján haladhatja meg,

d) egészségvédelemmel, továbbá balesetelhárítással kapcsolatos újítás díját a lehetőség szerint kidolgozandó műszaki vagy egyéb hatásokkal arányosan kell megállapítani.

(2) Ha az újítás nem sorolható az (1) bekezdés a)—d) pontjaiban szabályozott esetek körébe, az újítási díjat eszmei alapon kell megállapítani. A díj nagyságának meghatározásánál értelemszerűen kell alkalmazni az (1) bekezdés a) pontjában megállapított irányelveket.

(3) Az újítási díj első részletét a megvalósításra vonatkozó szerződés megkötésétől számított 8 napon belül kell folyósítani. Az újítási díj első részlete az előzetes számítások alapján előreláthatólag kifizetésre kerülő újítási díj 5—10%-áig terjedhet. A második és további részletek nagysága és fizetési határideje tekintetében a felek a megvalósításra vonatkozó szerződésben állapodnak meg azzal a korlátozással, hogy e részletek csak a megvalósítás után az eredmény jelentkezésének arányában folyósíthatók.

(4) Az újítási díj alsó határa 100.— Ft.

(5) Ha a felek által kölcsönösen megállapított teljes újítási díj összege a 2000 Ft-ot nem haladja meg, azt a megvalósítás után nyomban teljes összegben ki lehet fizetni. Ebben az esetben az újítónak további díjra (díjkiegészítésre) igénye nincs.

(6) Ha a felek által kölcsönösen megállapított újítási díj összege a 25.000 Ft-ot előreláthatólag meghaladja, a megvalósításra vonatkozó szerződés csak a közvetlen felettes szerv jóváhagyásával válik hatályossá.

(7) Az újítást abban az időpontban kell megvalósítottként tekinteni, amikor a javasolt megoldást a megvalósítás helyén már üzemszerűen alkalmazzák.

Újítási díjfizetési kötelezettség.

12. §. (1) Az újítónak járó díjat az a vállalat (állami szerv) köteles kifizetni, amelynek vezetője az újítóval a megvalósításra vonatkozó szerződést megkötötte.

(2) Ha az újítás megvalósítása révén elért népgazdasági eredmény nem az újítási díj kifizetésére kötelezett vállalatnál (állami szervnél) jelentkezik, a szerződő szerv jogosult az újítási díjat arra hárítani, akinek javára az újítást megvalósították. Ha már a megvalósításra vonatkozó szerződés megkötése előtt ismeretes, hogy a népgazdasági eredmény mely vállalatnál (állami szervnél) jelentkezik, a népgazdasági eredmény megállapításába és a szerződés megkötésébe az érintett szervet be kell vonni. Ha csak később állapítható meg, hogy az újítás megvalósítása mely vállalat (állami szerv) javára szolgál, ennek megállapításától számított 15 napon belül kell a szervnek a népgazdasági eredmény megállapításába és a szerződésbe való bevonása iránt intézkedni. Ezek a rendelkezések a megvalósításra vonatkozó szerződésben megállapított fizetési határidőket nem érintik.

(3) Az esetleges áthárítási vitákban a döntőbizottságok (központi, minisztériumi, megyei, fővárosi stb. döntőbizottság) határoznak. A hatásköri és eljárási szabályokat a Központi Döntőbizottság elnöke állapítja meg.¹⁹⁾

Az újító bérezése.

13. §. (1) Újítás esetén a teljesítménybérezés alapjául szolgáló idősükségletet oly mértékben kell csökkenteni, illetőleg a teljesítménykövetelményt oly mértékben kell megemlíteni, amilyen mértékben az újítással végzett munka termelékenyebb a réginél.

(2) Az újítót és az újítást önként átvevők részére hat naptári hónapon keresztül az újítás igénybevétele végzett munkákra kiegészítő fizetesként el kell számolni az idősükséglet csökkenéséből vagy a teljesítménykövetelmény növeléséből adódó különbséget.

(3) Társszerzőség esetében az újító részére megállapított kedvezmények minden egyes társszerzőt megilletnek.

Újításokkal kapcsolatos viták.

14. §. (1) A kísérletezésre, vagy megvalósításra vonatkozó szerződés megkötése után az újító és a megvalósító szerv között felmerülő viták polgári peres útra tartoznak; szerzőségi (társszerzőségi) vitáknál a 2. § (3) bekezdése szerint kell eljárni.

(2) Ha az újító és a megvalósító szerv között akár a kísérletezésre, akár a megvalósításra vonatkozó szerződés megkötése előtt véleményeltérés merül fel, közös megállapodás alapján alávethetik magukat az általuk választott személy vagy bizottság döntésének, amely a felekre kötelező. Ha a felek ilyen eljárásban, illetőleg a vitás kérdést eldöntő személy (bizottság összetétele) tekintetében nem egyeznek meg, a vállalat (állami szerv) az újítást gyakorlatba nem veheti, illetőleg a kísérletezést meg nem kezdheti. Ha azonban a véleményeltérés a munkaköri köteleesség kérdésében merül fel, a javaslatot gyakorlatba lehet venni, de a megvalósító szerv a véleményeltérés felmerülésétől számított 15 napon belül a felettes szervhez köteles fordulni a munkaköri köteleesség tisztázása céljából. E rendelkezés nem érinti az újítónak azt a jogát, hogy ebben a kérdésben ő is a felettes szervhez fordulhasson.

(3) A megvalósításra vonatkozó szerződés hiányában fontos népgazdasági érdekből az illetékes miniszter elrendelheti az újítás igénybevétele. Ilyen igénybevétele birtokában a vállalat (állami szerv) jogosult az újítást gyakorlatba venni. A megfelelő ellenérték megállapítását a megvalósító szervnek az igénybevételelől számított 15 napon belül a bíróságtól keresettel kell kérnie. E rendelkezés nem érinti az újítónak azt a jogát, hogy az ellenérték megállapítása kérdésében ő is a bírósághoz fordulhasson.

(4) Ha az újító és a megvalósító szerv között a

megvalósításra vonatkozóan szerződés nem jött létre, de a megvalósító szerv később a javaslat tárgyát — igénybevételeire vonatkozó döntés nélkül — gyakorlatba veszi, az újító részére a jelen rendeletben megállapított keretek között az általa eredetileg kért díjat meg kell fizetni.

Társadalmi ellenőrzés.

15. §. Az újítási ügyek intézésének társadalmi ellenőrzését a szakszervezetek irányítják; az ellenőrzés során az újítási ügyek iratait megtekinthetik és a szükséges felvilágosítások megadását kérhetik.

Kísérletezési és megvalósítási költségek.

16. §. (1) Az újítási javaslatok kísérletezésével és megvalósításával kapcsolatos költségeket (munkabér stb.) a vállalatok termelési költségként számolhatják el. Ha e költségek a tárgynegyedéven belül nem térülnek meg, a népgazdasági eredmény jelentkezésének arányában, elszámolásuknál a naptári évtől függetlenül, legfeljebb négy negyedévre történő időbeli elhatárolást lehet alkalmazni. Ha azonban a költségek a vállalat éves termelési költségének 10%-át meghaladják, az időbeli elhatárolás nyolc negyedévre is terjedhet.

(2) Az újításokkal kapcsolatos beruházási jellegű költségek mindazokból a forrásokból fedezhetők, melyek a beruházások megvalósítására szolgálnak (beruházási hitel, vállalatfejlesztési alap, önköltségcsökkentéssel kapcsolatos bankhitel stb.).

(3) Ha a javaslat népgazdasági eredménye egészben vagy részben nem a megvalósító vállalatnál (állami szervnél) jelentkezik, az érdekelt vállalatok (állami szervek) a megvalósítással kapcsolatos költségeket és a népgazdasági eredményt megállapodásuk alapján egymás között megoszthatják. Megállapodás hiányában az illetékes döntőbizottság határoz.

(4) Az újítási javaslat kísérletezésére és megvalósítására történő bérjellegű kifizetések a beralapellenőrzés szempontjából nem tartoznak a beralap keretébe és nem esnek a túlórázást korlátozó munkatügyi jogszabályok rendelkezéseinek hatálya alá.

(5) Az újító részére meg kell téríteni azokat a költségeit és munkadíját (felhasználható kísérleti darab, felhasználható műhelyrajz stb.), amelyek javaslatának kidolgozásával kapcsolatban merültek fel, feltéve, hogy ezek a vállalat (állami szerv) kísérleti, illetőleg megvalósítási költségeit csökkentik. A térítés kérdésében vita esetén az újító a bírósághoz fordulhat. A kísérletezésre, illetőleg megvalósításra vonatkozó szerződés alapján végzett munka ellenértékét is meg kell téríteni. Ha a javaslattevőt munkaviszony alapján végzett munkája alól meghatározott időre felmentik, részére a Munka Törvénykönyve Végrehajtási Utasításának 140. §-a szerinti átlagkereset jár; más esetben (pl. rendes munkaidőn túl) munkájáért a szerződés szerinti külön díjazás illeti meg.

(6) A tapasztalatcsere és az újítómozgalom propagandájával és fejlesztésével kapcsolatos költségek (műszaki továbbképző körök fenntartási költségei, szaklapok beszerzési költségei, pályázatok, kiállítások, plakátok költségei stb.) fedezésére a vállalatok a teljes beralapjuk 6 tízezerrelékeének megfelelő összeget használhatnak fel. Ezt meghaladó összeget csak a minisztérium engedélye alapján használhatnak fel.

(7) Az állami költségvetésből fenntartott állami szerveknél (intézményeknél stb.) az újításokkal kapcsolatos díjak és költségek fedezetéről a megvalósító szerv költségvetésében kell gondoskodni.

(8) Több népgazdasági ágat érintő vagy jelentős újítás kísérletezéséhez és megvalósításához szükséges összegeket az Országos Találmányi Hivatal költségvetési hitelkeretéből rendelkezésre bocsáthatja.

¹⁹⁾ Lásd a 169/1957. (IX. 24.) KDB. számú utasítást.

Az újítás megvalósításában közreműködők díjazása.

17. §. (1) Azokat, akik az újítás kísérletének sikerét, illetőleg a megvalósítást legeredményesebben mozgatták elő, közreműködői díjban lehet részesíteni. A díjban az újítón kívül munkakörre tekintet nélkül bárki (vezetőállású dolgozó, felettes szerv dolgozója, igazgató, főmérnök, újítási előadó, más vállalati, kutató tervezőintézeti dolgozó is) részesíthető.

(2) A közreműködői díjra jogosultak személyét és a díj felosztását a helyi szakszervezet és az újító meghallgatása után a megvalósító szerv vezetője állapítja meg. Az igazgatónak, helyettesének, a főmérnöknek és a főkönyvelőnek közreműködői díját a felettes szerv állapítja meg a szakszervezet előterjesztése alapján.

(3) Ha a népgazdasági eredmény eléréséhez az újított alapanyagot, illetőleg a félkészterméket továbbfeldolgozó vállalat dolgozóinak közreműködése szükséges, a továbbfeldolgozó vállalat legeredményesebb tevékenységet kifejtő dolgozóit az (1) bekezdés alapján megállapított díjazásból ugyancsak részesíteni kell. A díj megosztásának arányát a két vállalat dolgozóit által kifejtett tevékenység arányában a két vállalat igazgatója — a helyi szakszervezetek meghallgatása után — együttesen állapítja meg. Megegyezés hiányában az illetékes döntőbizottság határoz.

(4) Az összes közreműködők részére kifizethető díj együttes mértéke az első évre járó újítási díj 50—100%-a, a kifejtett tevékenységtől függően. A megvalósító szerv vezetője a megvalósításra vonatkozó szerződés megkötésétől számított 8 napon belül dönt abban a kérdésben, hogy a várható teljes díj hány százaléka illeti meg a kísérletezésben eredményes tevékenységet kifejtett dolgozókat. Az egyes közreműködők között a díjat az általuk kifejtett tevékenység arányában kell megosztani.

(5) A díjat a megvalósító vállalat folyósítja; esetleges áthárítására az újítási díj áthárítására vonatkozó szabályok irányadók.

(6) A kísérletezés során kifejtett tevékenységért járó közreműködői díjat a megvalósításra vonatkozó szerződés megkötésétől számított 8 napon belül, a megvalósítás során kifejtett tevékenységért járó közreműködői díj 50%-át pedig a javaslat megvalósításától számított 6 hónap letelte után 8 napon belül, további 50%-át a megvalósítástól számított egy év letelte után ugyancsak 8 napon belül kell folyósítani.

(7) E § alapján kifizetésre kerülő díjakat az újítót megillető díjazáson felül kell kifizetni és az újítási díjnak megfelelően kell elszámolni.

Az újítási előadókra vonatkozó általános szabályok.

18. §. (1) Az újításokkal kapcsolatos ügyintézés elvégzése és összefogása céljából a vállalat (állami szerv) vezetője — lehetőleg a műszaki osztály dolgozóinak sorából — újítási előadót jelöl ki. Azoknál a vállalatoknál, amelyeknél az újítási ügyek száma indokoltá teszi, a vezető az újítási előadót függetlenítheti, illetőleg a legnagyobb vállalatoknál újítási iroda felállítását rendelheti el. A minisztériumok igazgatóságainál (főosztályainál) és a középfokú irányító szerveknél a miniszter határozza meg, hogy szükséges-e az újítási előadó függetlenízése.

(2) Újítási előadónak általában olyan személyt kell kijelölni, aki az újítási előadó részére a minisztérium által rendszeresített tanfolyamot elvégezte és a szakvizsgát letette. Ha az újítási előadó a jelen rendelet hatálybalépésekor ilyen szakvizsgával nem rendelkezik, vagy a rendelet hatálybalépése utáni időben ilyen szakvizsgával nem rendelkező személyt jelölnek ki újítási előadónak, az előírt szakvizsgát a miniszter által megszabott határidőn belül kell letennie.

A vezető, az újítási előadó (újítási iroda) feladatai a vállalatoknál, önálló egységeknél és állami szerveknél.

19. §. (1) A vezető illetékes szervei (osztályok, csoportok stb.) útján.

a) gondoskodik az újítási feladattervek kidolgozásáról, határoz az újítási javaslatok felől (ha az újítás alap- vagy félkésztermék minőségét érinti, illetőleg ha az eredmény más szervnél jelentkezik, előzetesen beszerzi a továbbfeldolgozó vállalatok, illetőleg érdekelt szervek véleményét),

b) megkötöti az újítóval a kísérletre, illetőleg a megvalósításra vonatkozó szerződést,

c) gondoskodik a kísérletre, illetőleg a megvalósításra vonatkozó szerződés alapján az újítás kísérletezéséről, bevezetéséről, a vállalati tervekbe való felvétel útján is,

d) biztosítja a műszaki segítséget (rajzok, leírások stb.) a javaslatok kidolgozásához, a szükséghez képest szakemberek bevonásával is,

e) gondoskodik a másutt is megvalósítható javaslatoknak a felettes szervhez való továbbításáról,

f) félévenként jelentést tesz a Központi Statisztikai Hivatal részére az újítótevékenység eredményeiről.

(2) Az újítási előadó (újítási iroda)

a) ellátja a javaslatok átvételével, azok kifüggesztésével kapcsolatos teendőket és vezeti az újítási naplót,

b) előkészíti az ügyeket döntésre,

c) felvilágosítást ad újítási kérdésekben,

d) figyelemmel kíséri a javaslatok sorsát és szükség esetén jelentést tesz a vezetőnek,

e) figyelemmel kíséri a megvalósított újítások népgazdasági eredményét és az újítási díjak kifizetését,

f) továbbítja a nála benyújtott javaslatokat az azok megvalósítására illetékes szervhez.

A miniszter és a minisztériumok újítási feladatköre.

20. §. (1) A népgazdaság és az államigazgatás egyes ágazataiban az újítói tevékenység irányítása és ellenőrzése az illetékes miniszter feladata.

(2) A minisztérium ellátja saját területén az újítótevékenység propagandájával kapcsolatos állami feladatokat.

(3) A minisztériumi újítási ügyintézés elvi irányítására, összefogására, az Országos Találmányi Hivattal a kapcsolatok tartására minden minisztériumban megfelelő szervet (személyt) kell kijelölni.

(4) A miniszterekre és a minisztériumokra vonatkozó rendelkezéseket a Minisztertanácsnak közvetlenül alárendelt szervekre és azok vezetőire megfelelően alkalmazni kell.

Az Országos Találmányi Hivatal feladatköre.

21. §. Az Országos Találmányi Hivatal, mint az újítói és feltalálói tevékenység fő elvi kérdéseinek központi állami irányító szerve,

a) figyelemmel kíséri a bel- és külföldi újítói és feltalálói tevékenység alakulását, a fennálló jogszabályokkal való összhangját és a szükséghez képest kezdeményezi, előkészíti és előterjeszti az új jogszabályok tervezetét,

b) közreműködik az újítói és feltalálói tevékenység fejlesztésében,

c) jogosult szűrőpróbaszerűen ellenőrizni az újításokról és találmányokról szóló rendelet megtartását és a szükséghez képest az intézkedésre hivatott szerveknél véleményes javaslatot tesz,

d) elvi kérdésekben a minisztériumok és a Minisztertanácsnak közvetlenül alárendelt szervek megkeresésére véleményt nyilvánít, illetőleg a jogegység biztosítása céljából — a bíróságokat kivéve — az összes szervekre kötelező elvi döntéseket hoz a Magyar Sza-

bad Szakszervezetek Országos Szövetsége és az érdekeltektől miniszter véleményének előzetes kikérése után,

e) meghatározza az újítási előadók szakképzésére vonatkozó irányelveket,

f) a jogszabályokban szabályozott eljárás szerint dönt a szabadalom megadása kérdésében,

g) előmozdítja — saját eszközeivel is — egyes nagyobb jelentőségű javaslatok kísérletezését, illetőleg megvalósítását.

A Központi Statisztikai Hivatal feladatköre.

22. §. A Központi Statisztikai Hivatal félévenként megküldi az újítótevékenységre vonatkozó statisztikát a minisztereknek és az Országos Találmányi Hivatal elnökének. A statisztikai rendszert a Központi Statisztikai Hivatal elnöke az Országos Találmányi Hivatal elnökével egyetértésben dolgozza ki.

Újítási feladattervek.

23. §. (1) Minden vállalatnál az egyes tervidőszakokra újítási feladattervet kell kidolgozni. Ebben ki kell tűzni azokat a feladatokat, amelyeknek az újítók közreműködésével való megoldása elsősorban kívánatos. A feladattervbe fel kell venni azokat a feladatokat is, amelyeknek a vállalat termékeit továbbfeldolgozó vállalatok látat hivatalból nem tudja megoldani. A feladattervben lehetőleg fel kell tüntetni a megoldás esetén várható népgazdasági eredményt is.

(2) Az újítási feladattervet a vállalat dolgozza ki és azt a hirdetőtáblán, vagy más alkalmas helyen közzé kell tenni.

(3) A feladattervbe felvett feladatok közül a vezető megítélése szerint legfontosabb feladatokat megoldó újítók részére, a megvalósítás után, az újítási díjszámla terhére 3000 forintig terjedhető külön díjat lehet kifizetni, amelyet az újítási díjból levonni nem szabad.

II. RÉSZ.

Találmányok.

A találmány fogalma és jogi oltalma.

24. §. (1) A jelen rendelet alkalmazása szempontjából találmánynak kell tekinteni valamely feladat új, haladást jelentő és a gyakorlatban hasznosítható műszaki megoldását.

(2) Találmány jogi oltalmát oly módon lehet megszerezni, hogy a jogosult a találmányra szabadalmi oltalmat kér. A szabadalom megszerzésére a vonatkozó jogszabályokban foglalt rendelkezések irányadók.

(3) Találmánnyal kapcsolatban a feltaláló terhére munkaköri köteleiséget megállapítani nem lehet.

A szolgálati találmány fogalma.

25. §. (1) Szolgálati találmány annak a személynek — pl. kutatói munkakörben alkalmazott dolgozónak — találmánya, kinek munkaviszonyból, szerződésből vagy külön megbízásból folyó kötelessége, hogy szaktudását olyan új eljárások, termékek kidolgozására is fordítsa, mint amelyeknek tárgykörébe a találmány tartozik.

(2) Szolgálati találmány esetén a szabadalom elsősorban a munkáltatót, illetőleg a megbízót, mint a feltaláló jogutódját illeti meg.

(3) A szabadalmi bejelentés megtételére a feltaláló is jogosult, a bejelentés másolatát azonban köteles a munkáltatóhoz, illetőleg a megbízóhoz legkésőbb a bejelentésnek az Országos Találmányi Hivatalnál történő benyújtásáig eljuttatni. A munkáltató, illetőleg a meg-

bízó a bejelentés másolatának vételétől számított egy hónapon belül köteles mind az Országos Találmányi Hivatalal, mind pedig a feltalálóval írásban közölni, hogy a szabadalomra igényt tart-e. E határidő elmulasztása esetén a munkáltatót e jogáról lemondottnak kell tekinteni.

(4) Ha a szolgálati találmányra a szabadalmat a munkáltatónak, illetőleg a megbízónak adják meg, mind a szabadalmi okiraton, mind pedig a lajstromban fel kell tüntetni, hogy a szabadalom tárgya szolgálati találmány. A feltaláló részére ebben az esetben a jelen rendeletben foglalt rendelkezések (28. §.) szerint díjazás jár, amelyet a munkáltató, illetőleg a megbízó, továbbá a felhasználó vállalat és a feltaláló között kötendő szerződésben kell megállapítani. A feltaláló a szerződésben félként csak a részére járó díjazással kapcsolatban szerepelhet. Ha az érdekeltek a díjazásra vonatkozólag megállapodni nem tudnak, a feltaláló díjazásának megállapítását a bíróságtól keresettel kérheti.

(5) Ha a munkáltató, illetőleg a megbízó a szabadalomra nem tart igényt, a találmányból eredő minden jog a feltalálót illeti meg.

Elsőbbségi jog a találmány hasznosítására.

26. §. Munkaviszonyban álló, de új eljárások vagy termékek kidolgozására nem kötelezett személyeknek a találmány jogi oltalma megteremtésére és megvalósításra vonatkozó szerződést elsősorban a munkáltatóval kell a feltalálónak megkötönie, feltéve, hogy a munkáltató ajánlata a más szervek részéről esetleg tett ajánlatoknál nem kedvezőtlenebb a feltalálóra nézve. A munkáltató elsőbbségi jogáról lemondhat. A munkáltató értesítése és nyilatkozata tekintetében a 25. § rendelkezései irányadók. A munkáltató és a feltaláló között a jelen § alapján felmerülő viták eldöntése polgári peres útra tartozik.

A találmány hasznosítása.

27. §. (1) A feltaláló a vállalattal (állami szervvel) találmányának hasznosítására szerződést köthet.

(2) A hasznosítás történhet oly módon, hogy a feltaláló a szabadalom tulajdonjogát átengedi, vagy pedig oly módon, hogy megvalósításra vonatkozó szerződést köt. Vállalattal (állami szervvel) kötött szerződés esetén az állam jogosult a találmányt más vagy több vállalata útján is hasznosítani.

(3) A feltaláló találmányát külföldön csak a külkereskedelmi miniszter által kijelölt szerv útján, e szervvel kötött szerződés alapján hasznosíthatja. A hasznosításhoz továbbra is szükségesek a fennálló jogszabályokban előírt engedélyek.

(4) A 220/1949. (I. 8.) Korm. számú rendelet 9. §-ának (2) és (3) bekezdése akként módosul, hogy a találmány igénybevétele az illetékes miniszter rendeli el. A kártalanítás összege tekintetében az említett rendelet rendelkezései szerint a bíróság dönt.

(5) A magánszemélyek közötti szerződésekre jelen rendelet rendelkezései nem terjednek ki.

A feltaláló díjazása.

28. §. A feltalálót megillető díjazás, továbbá a kísérletre, illetőleg megvalósításra vonatkozó szerződés, az esetleges jogviták, a kísérletezési és megvalósítási költségek és a közreműködői díj tekintetében a jelen rendelet 8., 10., 11., 12., 14., 16. és 17. §-aiban foglalt rendelkezéseket megfelelően kell alkalmazni az alábbi eltérésekkel:

a) a feltaláló a szabadalmi oltalom teljes ideje alatt — ha csak valakinek kizárólagos használati engedélyt nem adott — az első megvalósító szervén kívül további

szervekkel is köthet megvalósításra vonatkozó szerződést,

b) a szabadalmi oltalom fennállásának időtartamán belül a feltalálót a megvalósítástól számított 5 év népgazdasági eredménye alapján illeti meg a díjazás; más vállalat (állami szerv) által az oltalmi időn belül történő további megvalósítás esetén a feltalálót vállalatunként (állami szervként) további 5 évi díjazás illeti meg. Más vállalat (állami szerv) által történő megvalósítás esetén — amennyiben az érdekeltek másként nem állapodnak meg — a feltalálót az első szerződésben megállapított feltételek szerint illeti meg a díjazás,

c) a megvalósításra vonatkozó szerződésben rendelkezni kell a találmány külföldi oltalma megszerzésének kérdésében,

d) a találmány külföldre történő átadása esetén, ha az átadás eredménye pénzben nem mutatható ki, a feltaláló részére a találmány jelentőségéhez mért egyszeri díjazás jár. Ennek összegét az Országos Találmányi Hivatal elnöke az illetékes miniszterrel egyetértésben állapítja meg. A díjat az Országos Találmányi Hivatal folyósítja,

e) első részletként legfeljebb a megvalósítástól számított első három évben járó díj 5—10%-át lehet kifizetni,

f) a megvalósítás után a teljes feltalálói díjat nyomban, egyösszegben ki lehet fizetni, ha az az 5.000 forintot nem haladja meg. Ebben az esetben a feltalálónak további díjra (díjkiegészítésre) igénye nincs,

g) a 11. §. (1) bekezdés b) és c) pontjának a díj felső határára vonatkozó korlátozása nem vonatkozik a feltalálói díjra,

h) az előző pontban foglalt rendelkezések nem zárják ki az Országos Találmányi Hivatal által megadott szabadalom tulajdonjogának átruházását,

i) olyan javaslat megvalósítására, amelyre az Országos Találmányi Hivatal még szabadalmat nem adott, az újításokra vonatkozó szabályok szerint kell a szerződést megkötöni. A felek azonban már a szerződés megkötésével egyidejűleg megállapodhatnak a megvalósítási szerződés részletei tekintetében arra az esetre is, ha a javaslatra az Országos Találmányi Hivatal a szabadalmat megadja. Az erre vonatkozó megállapodás csak a szabadalmat megadó végzés kiadása után lép hatályba,

j) a találmány megvalósításában legeredményesebb tevékenységet kifejtő közreműködők részére az első két évre járó feltalálói díj 50—100%-áig terjedő összeg fizethető ki közreműködői díj címén,

k) találmányok átvételre történő javasolása esetén a javaslattevőt a feltalálóval kötött szerződés szerinti első két évre járó feltalálói díj 20%-a illeti meg tapasztalatcsere díj címén, feltéve, hogy az átvétel javasolása nem tartozik az illetőnek munkaköréből folyó kötelességei közé.

Szabadalmi költségek előlegezése.

29. §. A kísérletezésre, illetőleg megvalósításra vonatkozó szerződést megkötő szerv jogosult a találmány bejelentésével kapcsolatos költségeket (bejelentési illeték, leírások, rajzok elkészítésének költségei stb.) a feltaláló részére előlegezni. A előlegezett összeget a feltalálónak járó első díjrészletből le kell vonni. Az említett költség a kísérletre vonatkozó szerződés megkötése előtt is előlegezhető.

III. RÉSZ.

Vegyes és hatálybaléptető rendelkezések.

A rendelet hatályának kiterjesztése a szövetkezetekre.

30. §. (1) A jelen rendelet rendelkezéseit a kisipari (háziipari) és a földművesszövetkezetekre megfelelően alkalmazni kell.

(2) A jelen rendeletet a mezőgazdasági termelőszövetkezetekre és termelőszövetkezeti csoportokra azokkal az eltérésekkel kell alkalmazni, amelyeket a földművelésügyi miniszter az Országos Találmányi Hivatal elnökével egyetértésben rendelettel megállapít.

(3) A 6. §. (3) bekezdése szerint a helyi szakszervezet hatáskörébe utalt feladatot a szövetkezet vezetősege által kijelölt háromtagú bizottság látja el.

Szakvélemény beszerzése.

31. §. A vállalatok és az állami szervek az Országos Találmányi Hivatal vagy a felügyeletet gyakorló minisztérium megkeresésére újítási és találmányi ügyekben kötelesek díjtalanul szakvéleményt adni.

Adó- és illetékmentesség.

32. §. (1) Az újítási díjak, továbbá az újításokkal és találmányokkal kapcsolatban vállalatától (állami szervtől) felvett munkadíjak, jutalmak és minden egyéb juttatás adómentes, kivéve a feltalálói díjat.

(2) Vállalatától (állami szervtől), szövetkezettől járó feltalálói díj 6%-os, külfölditől, vagy belföldi magánszemélytől járó feltalálói díj pedig a 85/1952. (IX. 25.) M. T. számú rendelet szerint 6—25%-os jövedelemadó alá esik.

(3) Az újítási javaslatokkal kapcsolatos minden beadvány és eljárás költség- és illetékmentes. A jelen rendelet alapján újítással, illetőleg találmánnyal kapcsolatban folyamatba tett polgári peres eljárás illetékmentes.

(4) Az állam a közvetlen tulajdonát képező szabadalmak után évi illetéket nem fizet.

Újítási és találmányi ügyekkel kapcsolatos szabálysértések.

33. §. (1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés, különösen pedig a társadalmi tulajdon büntetőjogi védelméről szóló rendelkezések alá nem esik, szabálysértés címén 1.000 Ft-ig terjedhető pénzbírságot lehet kiszabni azzal szemben,

a) aki valamely újító vagy feltaláló javaslatát jogtalanul eltulajdonítja és azt akár saját, akár más számára hasznosítja,

b) aki másnak újítási, vagy találmányi javaslatát — bár a szerző beleegyezésével — sajátjaként vagy társszerzeményként tünteti fel abból a célból, hogy ő vagy a javaslattevő (feltaláló) a fennálló szabályok kijátszásával újítási díjban, vagy egyéb jogtalan előnyben részesüljön,

c) aki valamely újítás vagy találmány kísérleteit vagy megvalósítását szándékosan akadályozza,

d) aki valamely újítás vagy találmány díjazásának alapjául szolgáló népgazdasági eredmény kiszámításánál annak összegét szándékosan csökkenti abból a célból, hogy ezáltal a szerzőt vagy más jogos díjigénye érvényesítésében akadályozzon.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott bírság kiszabásának van helye a b) pont esetében a szerzővel szemben is.

(3) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, szabálysértést követ el és 1.000 Ft-ig terjedhető pénzbírsággal sújtható az, aki az Országos Találmányi Hivatalnál szabadalmaztatás végett bejelentett, de az Országos Találmányi Hivatal által még közzé nem tett valamely találmányi javaslatot a feltaláló hozzájárulása nélkül nyilvánosságra hoz.

(4) A szabálysértés miatt az eljárás a járási (városi, fővárosi kerületi) tanács végrehajtó bizottsága igazgatási osztályának hatáskörébe tartozik.

Határozatok közlése.

34. §. (1) Az újítási, illetőleg találmányi ügyekben a szabálysértés miatt eljáró szerv az eljárást megszüntető, illetőleg befejező jogerős határozatát az Országos Találmányi Hivatalnak és az illetékes miniszternek megküldi.

(2) Újítási ügygel összefüggő jogerős fegyelmi határozatot a jogerőre emelkedéstől számított 15 napon belül az illetékes minisztériummal és az Országos Találmányi Hivatallal közölni kell.

Hatálybaléptető rendelkezések.

35. §. (1) Jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba. Rendelkezéseit a folyamatban levő ügyekben is alkalmazni kell.

(2) Az 53/1955. (VIII. 25.) M. T. számú rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni:

a) az újítások tekintetében, ha a jelen rendelet hatálybalépésének napján az újító a megvalósításra történő elfogadásról szóló értesítést már kézhezvette,

b) a találmányok tekintetében, ha a jelen rendelet hatálybalépésének napján a minisztériumnak a megvalósításra vonatkozó elfogadó nyilatkozata az Országos Találmányi Hivatalhoz már megérkezett.

(3) Ha a jelen rendelet hatálybalépésének napján a minisztérium elfogadó nyilatkozata az Országos Találmányi Hivatalhoz még nem érkezett meg, a bejelentést a továbbiakban szabadalmi bejelentésként kell kezelni azzal az eltéréssel, hogy a bejelentőnek bejelentési illetéket lerónia nem kell.

(4) Ha a jelen rendelet hatálybalépésének napján az Országos Találmányi Hivatal a szerzői tanúsítványt már kiadta, a találmányt azonban az állam gyakorlatba nem vette, sem a megvalósításra vonatkozó kezdő intézkedések hat hónapon belüli megtételét nem tervezi, a feltaláló jogosult az egyéb jogszabályok keretei között a találmányt saját maga gyakorlatba venni, illetőleg annak gyakorlatbavételére magánszeméllyel is megállapodást kötni (a találmányt hasznosítani).

(5) Az állam nevében a (4) bekezdés értelmében teendő nyilatkozatot az a minisztérium teszi meg, amely a találmányt az állam részére elfogadta. A minisztérium a nyilatkozatot a feltaláló ilyen értelmű kérelmének előterjesztésétől számított 30 napon belül köteles megtenni. E határidő elmulasztása esetén a (4) bekezdés szerinti jog a feltalálót a minisztérium nyilatkozatának bevétele nélkül is megilleti.

(6) A (4) és (5) bekezdés rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni a jelen rendelet hatálybalépése után kiadott szerzői tanúsítvánnyal kapcsolatos találmányok tekintetében is. Ebben az esetben a (4) bekezdés szerinti hat hónapos határidőt a szerzői tanúsítvány kelteitől kell számítani.

(7) Ha a vállalat (állami szerv), illetőleg szövetkezet a találmányt utólag gyakorlatba veszi, a feltalálói díj a (4) és (6) bekezdés szerint történt hasznosítás esetén is megilleti a feltalálót. Az utólagos gyakorlatbavétel a találmány korábbi hasznosításával kapcsolatos jogot nem érinti, a találmány további hasznosítására kizárólag a találmányt az állam részére elfogadó minisztérium adhat engedélyt.

(8) Az állam által korábban már gyakorlatba vett találmányt a feltaláló csak a találmányt az állam részére elfogadó minisztérium engedélye alapján hasznosíthatja.

(9) A jelen rendelet hatálybalépésével egyidejűleg — kivéve a (2) bekezdésben felsorolt ügyek tekintetében — az újításokról és találmányokról, szóló 53/1955. (VIII. 25.) M. T. számú rendelet, az egyes munkaügyi kérdések intézésének egyszerűsítéséről szóló 37/1956. (X. 14.) M. T. számú rendelet 11. §-a, végül a licenciaszerződések felülvizsgálatáról szóló 2.011/6/1954. számú minisztertanácsi határozat hatályát veszti.

39/1957. (VI. 29.) Korm. számú rendelet**az erdőbirtokossági társulatok működéséről és az erdőbirtokossági társulatok erdeinek államerdészeti kezeléséről.**

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány az erdőbirtokossági társulatok működése és az erdőbirtokossági társulatok erdeinek államerdészeti kezelése tárgyában a következőket rendeli:

1. §. Azoknak az erdőtulajdonosoknak, akik az 1935. évi IV. törvény (továbbiakban: Erdőtörvény) vagy más jogszabály alapján erdőbirtokossági társulat alakítására kötelezettek és e kötelezettségüknek még eleget nem tettek, az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője által megállapított határidőig az Erdőtörvény szerint erdőbirtokossági társulatot (továbbiakban: társulat) kell alakítaniok.

2. §. A társulati tagok kétharmadának kívánságára fel kell oszlatni azokat a társulatokat, amelyek alakítását az 1945. évet követően bármikor, törvényes alap nélkül rendelték el.

3. §. Az 1945. év óta törvényes alap nélkül feloszlott, valamint a nem szabályszerűen alakított, vagy működő társulatokat 1957. évi december hó 31. napjáig az Erdőtörvény rendelkezéseinek megfelelően újra kell szervezni.

4. §. (1) A társulatoknak az előző § alapján történő újrászervezése alkalmával a társulati névjegyzékeket felül kell vizsgálni és megfelelően ki kell igazítani. Ennek során, ha a társulat a felszabadulás előtt alakult, az 1944. évben, ha a felszabadulás után alakult, az alakuláskor érvényben volt névjegyzéket kell alapul venni és azon keresztül kell vezetni azokat a jogerős tulajdonjogi változásokat, amelyek:

a) 1944. évtől kezdve élők közötti elidegenítés és öröklés következtében;

b) az 1945. évi földreform végrehajtása során a megyei földbirtokrendező tanácsok által hozott határozatok alapján;

c) a bíróságok tulajdonjogot megállapító, illetőleg elkobzást kimondó határozatai alapján, és

d) a kitelepítéssel, valamint a csehszlovák és román határmenti birtokcserékkel kapcsolatosan hatósági határozat alapján következtek be.

(2) Az 1944. évben érvényben volt névjegyzékekben nyilvántartott volt községi, városi, jegyzői, községi bírói, egyházi, egyházi személyi és egyházi tanítói arányrészekre, valamint az iskolák és részvénytársaságok arányrészeire, továbbá bármely társulati tag arányrészenek 10 kat. holdon felüli többletére nézve jogutódként az államot kell tekinteni és a társulati névjegyzékeket ennek megfelelően kell kiigazítani.

(3) Az előző bekezdésekben nem említett jogcímek alapján történt változásokat a társulati tagok névjegyzékének felülvizsgálatánál és kiigazításánál figyelmen kívül kell hagyni.

5. §. Mezőgazdasági termelőszövetkezeti tagnak társulatba való belépése után erdőbirtokossági társulati arányrésze továbbra is tulajdonában marad.

6. §. Az állam társulati arányrészeivel járó jogait és kötelességeit az állami erdőgazdaságok útján gyakorolja.

7. §. A társulati erdők államerdészeti kezelését az állami erdőgazdaságok végzik. A társulat közgyűlésén határoz afelől, hogy az államerdészeti kezelés keretében az erdeiben szükséges erdőgazdasági munkák elvégzését, valamint a pénz- és anyagkezelést is az állami erdőgazdaságra kívánja-e bízni (kiterjedtebb államerdészeti kezelés), vagy erdeit egyszerű államerdészeti kezelésbe [9. § (1) bekezdés] akarja-e adni.

8. §. (1) Az állami erdőgazdaság az államerdészeti kezelést — a 11. §-ban említett esetek kivételével — a társulattal kötött szerződés alapján végzi. Az államerdészeti kezelésről szóló szerződésben részletesen meg